

КОНСУЛЬТУЄ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ
Департамент пенсійного забезпечення

ПИТАННЯ: Як визначається коефіцієнт заробітної плати за 60 місяців до липня 2000 р. та за весь стаж після 2000 р. ?

ВІДПОВІДЬ: За статтею 40 Закону України від 09.07.2003 р. N 1058 "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (далі - Закон N1058) заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії враховується за весь період страхового стажу починаючи з 1 липня 2000 р. - за даними, що містяться в системі персоніфікованого обліку. На бажання пенсіонера та за умови підтвердження даних довідки про заробітну плату первинними документами для обчислення пенсії також може враховуватися заробітна плата (дохід) за будь-які 60 календарних місяців страхового стажу поспіль до 30 червня 2000 р. незалежно від перерв.

Якщо страховий стаж особи після 1 липня 2000 р. становить менш як 60 місяців, крім заробітку за даними системи персоніфікованого обліку, для обчислення пенсії обов'язково враховується заробітна плата (дохід) за будь-які 60 календарних місяців страхового стажу поспіль до 30 червня 2000 р. незалежно від перерв на підставі довідки підприємства чи архівної установи.

Якщо страховий стаж особи становить менший період, ніж передбачено вище, враховується заробітна плата (дохід) за фактичний страховий стаж.

Із цього періоду Закон N 1058 дозволяє вилучити періоди до 60 календарних місяців страхового стажу, з урахуванням будь-яких періодів одержання допомоги по безробіттю незалежно від перерв, та будь-якого періоду страхового стажу поспіль за умови, що такі періоди в сумі становлять не більш як 10 % тривалості страхового стажу, врахованого в одинарному розмірі.

Вилучаються лише коефіцієнти заробітку, а стаж за ці місяці особа не втрачає. До страхового стажу вилучені періоди зараховуються.

Оптимізація заробітку сприяє підвищенню коефіцієнта заробітку і, як наслідок, - розміру пенсії.

Крім цього, додатково (понад 10% страхового стажу), на бажання особи, може бути вилучено періоди строкової військової служби, навчання, догляду за інвалідом I групи або дитиною-інвалідом віком до 16 років, за пенсіонером, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

При цьому в усіх випадках період, за який ураховується заробітна плата, не може бути менш ніж 60 календарних місяців, крім випадку, коли страховий стаж особи становить менший період.

Коефіцієнт заробітку розраховується співставленням щомісячного заробітку особи із щомісячною середньою заробітною платою в Україні за кожний місяць у періоді, за який визначається заробіток для обчислення пенсії. Середній коефіцієнт заробітку - це частка від ділення суми цих коефіцієнтів заробітку за період, за який ураховується заробітна плата для обчислення пенсії, на кількість місяців страхового стажу у цьому періоді. Формула розрахунку розміру пенсії, в тому числі коефіцієнта заробітку, наведена ч. 2 ст. 40 Закону N 1058.

Заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії визначається за формулою:

$$Зп = Зс \times (Ск : К),$$

де Зп - заробітна плата (дохід) застрахованої особи для обчислення пенсії (у гривнях);

Зс - середня заробітна плата (дохід) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за три календарних роки, що передують року звернення за призначенням пенсії;

Ск - сума коефіцієнтів заробітної плати (доходу) за кожний місяць ($K_{з1} + K_{з2} + K_{з3} + \dots + K_{zn}$);

К - страховий стаж за місяці, які враховано для визначення коефіцієнта заробітної плати (доходу) застрахованої особи.

Коефіцієнт заробітної плати (доходу) застрахованої особи за кожний місяць страхового стажу, який ураховується для обчислення пенсії, визначається за формулою:

$$K_{з} = Z_{в} : Z_{с},$$

де $K_{з}$ - коефіцієнт заробітної плати (доходу) застрахованої особи;

$Z_{в}$ - сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, з якої сплачено страхові внески та яка відповідно до Закону № 1058 ураховується для обчислення пенсії за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу);

$Z_{с}$ - середня заробітна плата (дохід) в Україні, з якої сплачено страхові внески та яка відповідно до Закону № 1058 ураховується для обчислення пенсії, за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу), а в разі одноразової сплати єдиного внеску відповідно до ч. 5 ст. 10 Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" - за місяць, у якому укладено договір про добровільну участь.

Начальник відділу,

Галина МАСТЮГІНА

"Праця і зарплата" N 19 (1031), 24 травня 2017 р.